

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Журналистика факультеті
Баспасөз және электронды БАҚ кафедрасы

**«Коммуникациялық киберқорғаныстың теориясы мен
тәжірибесі» пәні бойынша қорытынды емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Пәннің коды: **ID 23961**

Кредит саны – 5 (Лекция-1, Семинар-2)

Алматы 2025 ж.

«Коммуникациялық киберқорғаныстың теориясы мен тәжірибесі» пәні бойынша
қорытынды емтихан бағдарламасын Жұмыс оқу жоспары және Білім беру беру
бағдарламасының пәндер каталогы негізінде құрастырған PhD, доцент
А.Б.Ақынбекова

Баспасөз және электронды БАҚ
кафедрасының мәжілісінде қарастырылды және мақұлданды
«28» қаңтар 2025 ж., № 4 хаттама
/ Кафедра меңгерушісі АВ А.Альжанова

1. ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

«Коммуникациялық киберқорғаныстың теориясы мен тәжірибесі» пәнінің мақсаты – цифрлық коммуникациялар кеңістігіндегі қауіп-қатерлерді, ақпараттық әсер ету технологияларын, кибершабуыл түрлерін, медиа және коммуникациялық инфрақұрылымды қорғау тәсілдерін теориялық және тәжірибелік деңгейде меңгерту. Студенттерді ақпараттық қауіпсіздік мәдениетімен, киберқорғаныс стратегиялары мен медиакоммуникациялық қауіпсіздік принциптерімен таныстыру.

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР:

1. Киберқорғаныс ұғымдары мен негізгі принциптерін ғылыми-теориялық деңгейде түсіндіре алады.
2. Коммуникациялық жүйелерге бағытталған ақпараттық қауіп-қатерлерді (фишинг, фейк жаңалық, дезинформация, әлеуметтік инженерия) талдай алады.
3. Цифрлық платформалардағы кибершабуылдарды анықтау, бағалау және алдын алу әдістерін қолдана алады.
4. Медиаконтентті қорғау, дербес деректермен жұмыс істеу және ақпараттық қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыра алады.
5. Коммуникациялық киберқорғаныс стратегиясын, коммуникациялық дағдарыс кезіндегі әрекет алгоритмін құрастыра алады.

Пән бойынша оқытылатын негізгі тақырыптар:

1. Коммуникациялық киберқорғаныс: пәні, мақсаты, міндеттері
2. Киберқауіпсіздік және коммуникациялық қауіпсіздік ұғымдары
3. Ақпараттық соғыс, гибридік соғыс және медиакеңістіктегі шабуыл түрлері
4. Дезинформация, фейктер және манипуляция технологиялары
5. Әлеуметтік инженерия: психологиялық әсер ету әдістері
6. Цифрлық платформалардағы қауіп-қатерлер: әлеуметтік желілер, мессенджерлер
7. Жеке деректерді қорғау және құпиялылық саясаты
8. Коммуникациялық инфрақұрылым және кибершабуыл түрлері
9. Журналистикадағы киберқауіптер және деректермен жұмыс істеу тәртібі
10. Медиаасауаттылық және ақпараттық гигиена
11. Контент модерациясы және онлайн кеңістіктің қауіпсіздігі
12. Мемлекеттік және корпоративтік киберқорғаныс жүйелері
13. Дағдарыстық коммуникациялар және киберинциденттерді басқару
14. Коммуникациялық қауіпсіздік стратегиясын әзірлеу
15. Болашақ трендтер: жасанды интеллект, deepfake, киберқауіпсіздіктің жаңа бағыттары

Әдебиет:

Негізгі:

1. **Әбдіқадыров Қ.М.**, *Ақпараттық қауіпсіздік негіздері.* – Алматы: Қазақ университеті, 2020.
– Ақпараттық қауіпсіздік, коммуникациялық жүйелерді қорғау, киберқауіптер туралы қазақ тіліндегі негізгі оқу құралы.

2. **Қожахметова С.С.**, *Медиақауіпсіздік және ақпараттық мәдениет*. – Алматы: Абай атындағы ҚазҰПУ, 2021.
– Медиакеңістіктегі қауіптер, ақпараттық сауаттылық, цифрлық қауіпсіздік мәдениеті туралы зерттеу.
3. **Castells M.**, *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*. – Oxford University Press, 2003.
– Интернет коммуникациясы, желілік қоғам, цифрлық инфрақұрылым мен қауіпсіздік туралы классикалық еңбек.
4. **Bruce Schneier**, *Cybersecurity and Cyberwar: What Everyone Needs to Know*. – Oxford University Press, 2014.
– Кибершабуылдар, қорғау әдістері, коммуникациялық инфрақұрылымдағы қауіп-қатерлер туралы әлемге кең таралған оқулық.
5. **P.W. Singer & Emerson Brooking**, *LikeWar: The Weaponization of Social Media*. – Houghton Mifflin Harcourt, 2018.

Интернет-ресурстар

1. <http://elibrary.kaznu.kz/ru> ҚазҰУ кітапханасы

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУ ТАПСЫРМАСЫН ОРЫНДАУҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Емтихан форматы: офлайн ауызша емтихан

Платформа: «Универ» ақпараттық жүйесі (тіркеу және ведомость жүргізу үшін)

1. Жалпы ережелер

Офлайн ауызша емтихан – студенттің білімін емтихан сұрақтарына ауызша жауап беру арқылы бағалайтын қорытынды бақылау түрі. Емтиханның аудиторияда өтуі студенттің дайындық деңгейін жан-жақты көрсетуіне, ойын анық жеткізуіне, ақпаратты талдау және пікірін дәлелдеу қабілетін көрсетуіне мүмкіндік береді.

2. Офлайн ауызша емтиханның мақсаттары

Ауызша емтихан келесі білім беру міндеттерін жүзеге асыруға бағытталған:

2.1. Оқу материалын меңгеру деңгейін бағалау

Экзаменатор студенттің пән мазмұнын қаншалықты терең меңгергенін, теориялық тұжырымдарды түсіндіру және практикалық жағдайда қолдану қабілетін бағалайды.

2.2. Коммуникативтік дағдыларды бағалау

Жауап барысында студенттің:

- ойын байланысты және логикалық құра білуі;
- ойды анық, түсінікті жеткізуі;
- кәсіби терминологияны дұрыс қолдануы;
- өз пікірін дәлелдей білуі ескеріледі.

2.3. Сыни ойлау дағдыларын бағалау

Студент жағдайды талдап, қорытынды жасап, түрлі көзқарасты салыстырып, өз тұжырымын негіздей алуы қажет.

2.4. Жедел кері байланыс беру мүмкіндігі

Аудиториялық формат емтихан барысында нақтылау сұрақтарын қоюға және студенттің нақты білім деңгейін анықтауға мүмкіндік береді.

3. Емтихан өткізу форматы

Емтихан офлайн форматта өткізіледі.

Жауап беру кезінде студент:

- теориялық сұрақтарды ашып түсіндіре алады;
- негізгі ұғымдарды сипаттайды;

- нақты жағдайлар мен мысалдарды талдайды;
 - пәнге қатысты шағын аналитикалық тапсырмаларды орындай алады.
- Экзаменатор материалды қаншалықты меңгергенін тексеру үшін қосымша сұрақтар қоюы мүмкін.

4. Емтихан билеттерінің құрылымы

Әр емтихан билеті екі сұрақтан тұрады:

1. 1-сұрақ — 50 балл
Теориялық немесе аналитикалық мазмұндағы, толық жауапты қажет ететін сұрақ.
2. 2-сұрақ — 50 балл
Пәннің белгілі бір тақырыбына, модуліне немесе практикалық жағдайына қатысты сұрақ.

Жалпы максималды балл — 100 балл.

5. Бағалау критерийлері

Жауаптарды бағалау кезінде төмендегілер ескеріледі:

- тақырыпты ашу деңгейі және жауаптың толықтығы;
- терминдерді дұрыс және нақты қолдану;
- жауаптың логикалық құрылымы;
- теориялық көзқарастарды талдау қабілеті;
- пән материалын меңгеру деңгейі;
- өз пікірін дәлелді жеткізу;
- ауызша сөйлеу мәдениеті.

6. Студентке қойылатын талаптар

Студент:

- емтиханға уақытында келуі;
- сұрақтарға толық әрі мазмұнды жауап беруге дайын болуы;
- академиялық адалдық қағидаларын сақтау;
- жеке басын растайтын құжат алып жүруі тиіс.

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Формасы: Стандартты ауызша offline.

Платформасы: Univer АЖ

№	Балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
		«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	Критерий	90-100% (30-33 балл)	70-89% (21-29 балл)	50-69% (14-20 балл)	25-49% (8-13 балл)	0-24% (0-7 балл)
1 сұрақ	Курс теориясын және таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап беру,	Оқу тапсырмасын жартылай орындау, курстың практикалық мәселелерін толық емес шешумен қойылған	Жауап саяси коммуникация принциптерін ашпайды, олардың көзқарастарын үстірт дәлелдейді және курстың	Жауап саяси коммуникация принциптерін ашпайды және курстың негізгі	Тапсырманы шешудің қисынсыз әдісі немесе жеткіліксіз ойластырылған

	қолдануды біріктіру мүмкіндігі	содан кейін курстың практикалық мәселелерін шешу.	сұраққа толық емес, кейде дәлелді жауап беру; курста ғылыми тілдік нормаларды сауатсыз қолдану.	негізгі көздерін минималды түрде көрсетеді.	көздерін көрсетпеді.	жауап жоспары; мәселелерді шешу, жалпы тапсырмаларды орындау қабілетсіздігі; нормадан асатын қателер мен олқылықтарға жол беру.
2 сұрақ	Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтижені негіздеу	Ғылыми қағидалар мен қолданбалы әдістеме мен технологияны дәйекті, логикалық және дұрыс негіздеу, сауаттылық, ғылыми тіл нормаларын сақтау, жалпы дұрыс қорытындыға әсер етпейтін материалды баяндаудағы ең аз дәлсіздіктерге жол беріледі.	Тапсырманы орындаудың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейтін тұжырымдамалық материалды пайдаланудағы жеке болмашы дәлсіздіктерге, жалпылаулар мен қорытындылардағы болмашы қателіктерге жол беріледі.	Негізделген ғылыми ережелерді қолдану туралы қорытындылар бұлыңғыр және дәлелсіз болып табылады, сонымен қатар практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде нақты емес стильдік және грамматикалық қателер бар;	Жауап дипломатияның ғылыми негіздері туралы кейбір ақпараттың механикалық қайта шығарылуын көрсетеді, бірақ ол жеткіліксіз, өйткені оның елеулі қателері бар.	Тапсырма өрескел қателермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, концептуалды материалмен дәлелдеу нашар пайдаланылды.

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:

Қорытынды баға (ҚБ) = (%1+%2+%3+%4+%5+%6) / К, мұндағы % - критерий бойынша тапсырманы орындау деңгейі, К-критерийлердің жалпы саны.

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУ ТАПСЫРМАСЫН ОРЫНДАУҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Емтихан форматы: офлайн ауызша емтихан

Платформа: «Универ» ақпараттық жүйесі (тіркеу және ведомость жүргізу үшін)

1. Жалпы ережелер

Офлайн ауызша емтихан – студенттің білімін емтихан сұрақтарына ауызша жауап беру арқылы бағалайтын қорытынды бақылау түрі. Емтиханның аудиторияда өтуі студенттің дайындық деңгейін жан-жақты көрсетуіне, ойын анық жеткізуіне, ақпаратты талдау және пікірін дәлелдеу қабілетін көрсетуіне мүмкіндік береді.

2. Офлайн ауызша емтиханның мақсаттары

Ауызша емтихан келесі білім беру міндеттерін жүзеге асыруға бағытталған:

2.1. Оқу материалын меңгеру деңгейін бағалау

Экзаменатор студенттің пән мазмұнын қаншалықты терең меңгергенін, теориялық тұжырымдарды түсіндіру және практикалық жағдайда қолдану қабілетін бағалайды.

2.2. Коммуникативтік дағдыларды бағалау

Жауап барысында студенттің:

- ойын байланысты және логикалық құра білуі;
- ойды анық, түсінікті жеткізуі;
- кәсіби терминологияны дұрыс қолдануы;
- өз пікірін дәлелдей білуі ескеріледі.

2.3. Сыни ойлау дағдыларын бағалау

Студент жағдайды талдап, қорытынды жасап, түрлі көзқарасты салыстырып, өз тұжырымын негіздей алуы қажет.

2.4. Жедел кері байланыс беру мүмкіндігі

Аудиториялық формат емтихан барысында нақтылау сұрақтарын қоюға және студенттің нақты білім деңгейін анықтауға мүмкіндік береді.

3. Емтихан өткізу форматы

Емтихан офлайн форматта өткізіледі.

Жауап беру кезінде студент:

- теориялық сұрақтарды ашып түсіндіре алады;
- негізгі ұғымдарды сипаттайды;
- нақты жағдайлар мен мысалдарды талдайды;
- пәнге қатысты шағын аналитикалық тапсырмаларды орындай алады.

Экзаменатор материалды қаншалықты меңгергенін тексеру үшін қосымша сұрақтар қоюы мүмкін.

4. Емтихан билеттерінің құрылымы

Әр емтихан билеті екі сұрақтан тұрады:

3. 1-сұрақ — 50 балл

Теориялық немесе аналитикалық мазмұндағы, толық жауапты қажет ететін сұрақ.

4. 2-сұрақ — 50 балл

Пәннің белгілі бір тақырыбына, модуліне немесе практикалық жағдайына қатысты сұрақ.

Жалпы максималды балл — 100 балл.

5. Бағалау критерийлері

Жауаптарды бағалау кезінде төмендегілер ескеріледі:

- тақырыпты ашу деңгейі және жауаптың толықтығы;
- терминдерді дұрыс және нақты қолдану;
- жауаптың логикалық құрылымы;
- теориялық көзқарастарды талдау қабілеті;
- пән материалын меңгеру деңгейі;
- өз пікірін дәлелді жеткізу;
- ауызша сөйлеу мәдениеті.

6. Студентке қойылатын талаптар

Студент:

- емтиханға уақытында келуі;
- сұрақтарға толық әрі мазмұнды жауап беруге дайын болуы;
- академиялық адалдық қағидаларын сақтау;
- жеке басын растайтын құжат алып жүруі тиіс.

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ ӨТКІЗУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Ауызша емтихан бекітілген кесте бойынша өткізіледі. Емтихан басталардан 15 минут бұрын аудиторияда болу қажет. Өзіңізбен бірге тек қалам алуға рұқсат етіледі.

Емтихан өтетін аудиторияға кірген кезде білім алушы экзаменаторға жеке куәлігін көрсетуге және қатысу ведомосіне қол қоюға міндетті.

Емтихан барысында орын ауыстыруға, аудиториядан шығуға, орныңыздан тұруға болмайды (жауабыңыз толық аяқталғанға дейін). Құлаққаптарды (соның ішінде сымсыз), кітаптарды, дәріс конспектілерін, шпаргалкаларды және басқа да көмектесетін материалдарды қолдануға қатаң тыйым салынады!

Ауызша емтихан кезінде емтихан билетін білім алушы өзі таңдайды.

Жауапқа дайындалу үшін білім алушыға конспект жазуға арналған парақтар беріледі. Дайындық уақыты – 10 минут. Жауапты қорғау уақыты – 5 минуттан аспайды.

Экзаменатор студенттің тегін атағаннан кейін, білім алушы өз жауабын бастайды. Әр сұрақтың бағалануы сұрақта көрсетілген максималды баллға сәйкес жүргізіледі. Білім алушы билеттің барлық сұрақтарына жауап беріп, дайындық парағын оқытушыға тапсырады.

Экзаменатор білім алушының білім деңгейін тереңірек анықтау мақсатында қосымша сұрақтар қоюға, сондай-ақ билет сұрақтарына қатысты тапсырмалар немесе мысалдар ұсынуға құқылы.

Экзаменатор емтихан аяқталғаннан кейін 48 сағат ішінде «Univer» жүйесіндегі электрондық ведомостьқа баллдарды енгізеді.

МАҢЫЗДЫ!

Аттестациядан кейін біраз уақыт өткен соң прокторинг видеожазбасын қарау немесе антиплагиат тексерісі нәтижесінде емтихан ережелерін бұзу фактілері анықталса, сіздің бағаңыз жойылуы мүмкін.

Академиялық құндылықтар

Академиялық адалдық пен тұтастық:

Барлық тапсырмаларды өз бетінше орындау; плагиаттың, жалған ақпараттың, шпаргалка пайдаланудың, гаджеттер қолданудың, көшірудің, оқытушыны алдаудың және оған құрметсіздік танытудың кез келген түріне жол берілмейді (ҚазҰУ студентінің ар-намыс кодексі).

ЕМТИХАНДА СӘТТІЛІК ТІЛЕЙМІЗ!

Декан _____ *Алиф* Қ. Әуесбай
Кафедра меңгерушісі _____ *А* А.Альжанова
Дәріскер _____ *Алиф* А.Ақынбекова

